

Zasady monitorowania zabezpieczenia generalnego długów celnych w drodze audytu (informacja dla przedsiębiorców – listopad 2025 r.):

Monitorowanie kwoty referencyjnej zabezpieczenia generalnego w drodze audytu polega na regularnym sprawdzaniu przez organ celno-skarbowy, czy kwota należności celnych i podatkowych podlegających zabezpieczeniu nie przekroczyła kwoty referencyjnej w okresie korzystania ze złożonego zabezpieczenia generalnego (zwolnienie z obowiązku złożenia zabezpieczenia, o którym mowa w art. 95 ust. 2 unijnego kodeksu celnego, jest przy tym równoznaczne ze złożeniem zabezpieczenia generalnego). Audyt w powyższym rozumieniu zastępuje, w określonych przypadkach, saldowanie kwoty referencyjnej zabezpieczenia w elektronicznym systemie organów celno-skarbowych obsługującym zabezpieczenia (OSOZ2). Czynności organu celno-skarbowego w ramach tego audytu odbywają się, w przeciwieństwie do saldowania, po zwolnieniu towaru do procedury lub, w przypadku zastosowania uproszczeń, o których mowa w art. 166 lub 182 unijnego kodeksu celnego, po zakończeniu obsługi zgłoszenia uzupełniającego. Nie zwalnia to jednak osoby składającej zabezpieczenie z obowiązku odpowiedniego monitorowania kwoty referencyjnej zabezpieczenia, zgodnie z art. 156 rozporządzenia wykonawczego do unijnego kodeksu celnego, w każdym czasie.

Monitorowanie kwoty referencyjnej zabezpieczenia w drodze audytu dokonywane jest w ramach monitorowania pozwolenia na złożenie zabezpieczenia generalnego, na podstawie art. 23 ust. 5 zdanie drugie UKC (monitorowanie wypełniania obowiązków wynikających z pozwolenia).

Postępowanie w sprawie weryfikacji kwoty referencyjnej zabezpieczenia, o którym mowa w art. 155 ust. 5 rozporządzenia wykonawczego do unijnego kodeksu celnego, stanowi odrębne postępowanie, które może, lecz nie musi, zostać wszczęte na podstawie wyników audytu przeprowadzonego w ramach monitorowania kwoty referencyjnej zabezpieczenia. Weryfikacja kwoty referencyjnej oznacza aktualizację wartości kwoty referencyjnej, podczas gdy monitorowanie kwoty referencyjnej stanowi sprawdzanie, czy ustalona kwota referencyjna jest w każdym czasie wystarczająca do pokrycia należności celnych i podatkowych, które powstały lub mogą powstać.

W myśl art. 148 ust. 2 unijnego kodeksu celnego oraz art. 157 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego do tego kodeksu, powyższa metoda monitorowania zasadniczo dotyczy zabezpieczeń pokrywających potencjalne długi celne w czasowym składowaniu i wszystkich procedurach specjalnych innych niż tranzyt (z wyjątkiem sytuacji, w których zabezpieczenie w procedurze tranzytu nie może być monitorowane w systemie elektronicznym). Niemniej jednak za dopuszczalne uznaje się stosowanie przez poszczególne państwa członkowskie Unii Europejskiej bardziej zaawansowanych sposobów monitorowania, o ile ich zastosowanie jest wykonalne w danej procedurze. Na obszarze Polski monitorowanie kwot referencyjnych w drodze audytu odbywa się w każdym przypadku w stosunku do zabezpieczeń złożonych do czasowego składowania w miejscach uznanych i magazynach czasowego składowania, do procedury składowania celnego oraz do procedury tranzytu, w której zgłoszenie celne składane jest w formie papierowej (na liście przewozowym CIM) dla towarów przewożonych koleją. W stosunku do pozostałych procedur specjalnych innych niż tranzyt, monitorowanie powinno odbywać się, co do zasady, w drodze saldowania w systemie OSOZ2 na podstawie odpowiednich komunikatów wymienianych pomiędzy systemami operacyjnymi organów celno-skarbowych.

Za dopuszczalne uznaje się jednak również stosowanie, dla danego pozwolenia na złożenie zabezpieczenia generalnego w procedurze uszlachetniania czynnego, odprawy czasowej lub końcowego przeznaczenia, monitorowania w drodze audytu kwoty referencyjnej zabezpieczenia pokrywającego potencjalne długi celne, jeżeli saldowanie okazałoby się w konkretnym przypadku bardziej uciążliwe i mniej efektywne niż audyt. W celu uniknięcia wymuszenia komunikacji pomiędzy systemem importowym (AIS/IMPORT) a systemem OSOZ2, należy w takim przypadku przyjąć tryb podawania w zgłoszeniach celnych do procedury uszlachetniania czynnego i odprawy czasowej (o ile zgłoszenie celne do którejkolwiek z tych procedur nie stanowi równocześnie wniosku o udzielenie pozwolenia na stosowanie procedury specjalnej na podstawie zgłoszenia celnego) kodu metody płatności L (zamiast kodu D) dla

należności celnych i podatkowych obliczonych w polu 47 zgłoszenia celnego (z wyjątkiem, podlegających zapłacie, należności podatkowych w procedurze odprawy czasowej z częściowym zwolnieniem od należności celnych) wraz z podaniem krajowego kodu informacji dodatkowej 4PL07. Powyższe nie jest wymagane w zgłoszeniach celnych do procedury końcowego przeznaczenia, z uwagi na brak kwoty potencjalnych należności w zgłoszeniu do tej procedury. Dodatkowo, dla procedury uszlachetniania czynnego i odprawy czasowej, po kodzie 4PL07 (a dla procedury składowania celnego – po kodzie 4PL13), zgłaszający winien podać numer referencyjny zabezpieczenia (GRN). W przypadku wyboru ww. sposobu postępowania, powinien on każdorazowo zostać opisany w pozwoleniu na korzystanie z procedury uszlachetniania czynnego, odprawy czasowej lub końcowego przeznaczenia, ze wskazaniem, że ma on zastosowanie do wszystkich operacji dokonywanych na podstawie tego pozwolenia.

Organem właściwym do monitorowania kwoty referencyjnej zabezpieczenia w drodze audytu jest organ wydający pozwolenie na złożenie zabezpieczenia generalnego. Takie podejście umożliwia realizację zasady ważności zabezpieczeń na obszarze całego kraju, co skutkuje generowaniem jednego numeru referencyjnego zabezpieczenia (GRN) dla zabezpieczenia pokrywającego dany rodzaj „procedury” ważnego na obszarze właściwości wszystkich Izb Administracji Skarbowej i mogącego obejmować więcej niż jedno pozwolenie dotyczące procedury specjalnej innej niż tranzyt lub czasowego składowania. Wysokość kwoty referencyjnej na pozwolenie (D.38 07 000 000 załącznika A RD/RW) powinna odpowiadać części kwoty referencyjnej przypisanej do konkretnego pozwolenia na czasowe składowanie lub stosowanie procedury specjalnej.

Stosowanie przez organ celno-skarbowy tego sposobu monitorowania kwoty referencyjnej zabezpieczenia wymaga od posiadacza pozwolenia na złożenie zabezpieczenia generalnego znacznie większego zaangażowania w proces monitorowania niż w sytuacji, w której kwota ta podlegałaby saldowaniu w systemie elektronicznym organów celno-skarbowych.

W celu umożliwienia prawidłowego monitorowania kwoty referencyjnej zabezpieczenia, niezbędnym jest prowadzenia przez posiadacza pozwolenia na złożenie zabezpieczenia generalnego ewidencji obejmującej całość operacji otwieranych z wykorzystaniem danego GRN (również w przypadku GRN dla więcej niż jednego pozwolenia na korzystanie z procedury specjalnej lub prowadzenie składu celnego, magazynu czasowego składowania lub miejsca uznanego) oraz, o ile to możliwe, zapewniającej nieusuwalność danych. Rodzaj tej ewidencji winien zostać wskazany we wniosku o udzielenie pozwolenia na złożenie zabezpieczenia generalnego (patrz: Załącznik A do rozporządzenia delegowanego do unijnego kodeksu celnego, Dana 8/2). Ewidencja ta powinna zawierać co najmniej następujące dane dotyczące przebiegu wszystkich operacji celnych objętych danym GRN:

1. numer referencyjny zgłoszenia lub deklaracji (lub odpowiednio numer innego identyfikatora towaru, np. pozycji ewidencji magazynu),
2. datę i godzinę zwolnienia towarów do procedury/rozpoczęcia czasowego składowania,
3. kwotę należności celnych i podatkowych objętą zabezpieczeniem na skutek zwolnienia do procedury/rozpoczęcia czasowego składowania, o którym mowa w pkt 2,
4. datę i godzinę zamknięcia /rozliczenia procedury („rozliczenie procedury” rozumiane jest jako data otrzymania komunikatu (RPS004 z systemu RPS) /zakończenia czasowego składowania (w przypadku operacji tranzytowych, w których zgłoszenie celne składne jest w formie papierowej (na liście przewozowym CIM) dla towarów przewożonych kolejną dopuszczalne jest podawanie przypuszczalnej daty i godziny),
5. kwotę zabezpieczenia zwolnioną na skutek zamknięcia /rozliczenia /zakończenia, o którym mowa w pkt 4, oraz
6. saldo zbiorcze kwot należności celnych i podatkowych objętych zabezpieczeniem, generowane po każdym zwolnieniu towaru do procedury/rozpoczęciu czasowego

składowania i zwolnionych po każdym zamknięciu procedury/zakończeniu czasowego składowania.

Posiadacz pozwolenia na złożenie zabezpieczenia generalnego musi ponadto liczyć się z koniecznością przedstawiania, na wezwania organu celno-skarbowego, dostępnych w jego siedzibie lub innym miejscu prowadzenia przez niego działalności, dokumentów/informacji/ewidencji umożliwiających sprawdzenie przez organ prawdziwości danych zawartych we wspomnianej ewidencji.

Powyższe wyjaśnienia odnoszą się odpowiednio do monitorowania części kwoty referencyjnej zabezpieczenia generalnego złożonego w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, które może zostać wykorzystane na terytorium Polski. Organem właściwym do tego monitorowania jest Dyrektor Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu, w zakresie kompetencji tego organu.

Wszelkie dotychczasowe wyjaśnienia sprzeczne z powyższymi zasadami, należy uznać za nieaktualne.